

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος εικοστός.

Συνδρομή ἑτησία: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20 — Αἱ συνδρομαὶ ἀρροῦνται ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου ἑκάστου ἔτους καὶ εἶναι ἑτησίου. — Γραφεῖον Διευθ. Ὁδὸς Σταδίου 32.

15 Δεκεμβρίου 1985

ΑΜΑΡΥΛΛΙΣ

[Συνέχεια· ἴδε προηγούμενον φύλλον.]

ΣΤ΄.

Ἐν τούτοις κἄτι δυσάρεστον ἦλθε νὰ ταραξῆ τὴν ὠραίαν μονοτονίαν μας, κἄτι τὸ ὅποιον παρ' ὀλίγον ἀπέληγεν εἰς τραγικωτάτην λύσιν. Χάριν τῆς δημοσίας ἀσφαλείας περιώδευε τὴν ἐπαρχίαν πολυάριθμον στρατιωτικὸν ἀπόσπασμα ὑπὸ τὰς διαταγὰς ἐνὸς ἀνθυπολοχαγοῦ τοῦ πεζικοῦ. Τὸ ἀπόσπασμα αὐτὸ φυσικὰ διῆλθε καὶ ἀπὸ τὰ ἰδικὰ μας κτήματα καὶ ἐγκαθιδρύθη μίαν νύκτα εἰς τοῦ κ. Ἀναστασίου. Κατὰ τὰ συνειθισμένα οἱ στρατιῶται ἐμοιράσθησαν εἰς κονάκια εἰς τὰ σπιτικά των χωρικῶν, τὸν δὲ ἀξιωματικὸν ἐφιλοξένησεν ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ κτήματος. Ὁ ἀξιωματικὸς αὐτὸς ἦτο νέος καὶ, πρᾶγμα σπάνιον, κομψός, μὲ στολὴν καινούργιαν καὶ ἀκόμη μὲ κἄποιαν μόρφωσιν ἀλλὰ τὸ ἀρειμάνιον ὕψος του σ' ἐνέπνεεν ἀντιπάθειαν ἅμα συνωμίλεις μαζί του ἐπὶ μίαν στιγμὴν. Τὸ βράδυ ἐγευμάτισα καὶ ἐγὼ εἰς τοῦ γείτονός μου καὶ τὸν ἐξετίμησα εὐθύς ἀπὸ τὰς πομπώδεις διηγήσεις του περὶ κατορθωμάτων καὶ ἀνδραγαθιῶν εἰς τὴν καταδίωξιν φυγοδικῶν, εἰς συμπλοκάς καὶ τέτοια.

Μὲ λύπην μου ὅμως εἶδα τὴν Ἀμαρυλλίδα νὰ προσέχη εἰς τὰς φλυαρίας τοῦ ἀξιωματικοῦ καὶ νὰ ῥίπτῃ βλέμματα συνεχῆ εἰς τὰ χρυσὰ του σειρήτια καὶ εἰς τὰ στιλπνὰ κομβία. Τί τὰ θέλεις; ὅσον ἀνεπτυγμένη, ὅσον εὐφυῆς καὶ ἂν εἶνε μία κόρη, πάντοτε τὴν θαμβώνει ἢ στρατιωτικὴ στολὴ, ὅπως θαμβώνει τὰς σιταρήθρας ὁ καθρέπτης τῶν κυνηγῶν. Ἐπειτα ἡ γυναῖκα, ἐπειδὴ εἶνε φύσει δειλὴ, ξιππάζεται πολὺ ἀπὸ τὰς ἐπιδείξεις τῆς παλληκαριᾶς. Ὁ ἀξιωματικὸς παρετήρησε βέβαια τὸ ἐνδιαφέρον τῆς κόρης καὶ ἐνθαρρυνόμενος ἀπὸ τὸν ἀφελῆ τῆς τρόπον, τὸν ὅποιον θὰ ἐξέλαβε πιθανῶς ὡς ἐρωτοτροπίαν, ἤρχισε τακτικὴν ἐπίθεσιν... ὡς νὰ ἐπρόκειτο περὶ καταδίωξεως φυγοδικῶν.

Ὁ πατὴρ τῆς δὲν τὸ ἐπρόσεξεν αὐτό, ἀλλ' ἐγὼ ὁ ὅποιος εἶχα πολὺ λεπτὴν τὴν ὄσφρησιν, ὅταν

ἐπρόκειτο περὶ τῆς Ἀμαρυλλίδος, ἐγὼ ὁ ὅποιος ἔπνεα μένεα ἐναντίον του, διότι ἦλθε νὰ μᾶς χαλάσῃ τὴν ἡσυχίαν μας καὶ τὴν χαριτωμένην συντροφίαν μας, ἐγὼ τέλος πάντων, ὁ ὅποιος ἄρχισα νὰ ζηλεύω, τὸ ἐπρόσεξα πολὺ καλὰ καὶ τὸ ἐδιόβασα εἰς τὴν φυσιογνωμίαν του. Ἐπρόσεξα ἀκόμη κ' ἐν ἄλλο, ὅτι ἡ Ἀμαρυλλίς ἀφωσιωμένη ὅλη εἰς τὰς διηγήσεις τοῦ νεαροῦ ἱππότου, οὗτ' ἐγύρισε κἂν νὰ μὲ ἰδῆ καθ' ὅλον τῆς ἐσπέρας τὸ διάστημα...

Εἶνε περιττόν νὰ σοῦ εἰπῶ, ὅτι τὴν νύκτα ἐκείνην ὅλα τὰ ἔντομα τοῦ πύργου, τὰ ὅποια ἐνόμιζα ὅτι εἶχον ἐξαλειφθῆ ὀριστικῶς, ἀνεστήθησαν ἐξαφνα καὶ δὲν μὲ ἄφησαν νὰ ἡσυχάσω ὅλην τὴν νύκτα...

Ὁ ἀξιωματικὸς ἔστησε τακτικὴν πολιορκίαν. Μὲ τὴν πρόφασιν ὅτι προσμένει διαταγὰς περὶ τῆς μελλούσης πορείας του, ἐνεθρονίσθη εἰς τοῦ κ. Ἀναστασίου μὲ τὴν μεγαλητέραν ἀδιακρισίαν καὶ δὲν ἐννοοῦσε νὰ σαλεύσῃ ἀπ' ἐκεῖ. Ὁ γείτων μου δὲν ἄργησε νὰ ἐννοήσῃ τὰ κατακτητικὰ σχέδια τοῦ σπαθοφόρου καὶ εἶδα μ' εὐχαρίστησίν μου ὅτι ἔκαμε τὰ μάτια του τέσσαρα. Εἶτε εἶπε δὲ κἄτι εἰς τὴν κόρην του, εἶτε ἐκείνη μόνη τῆς, μὲ τὴν γυναικείαν ὀξυδερκείαν, ἡ ὁποία μόνον εἰς τὴν ἀρχὴν ἀπατάται κάποτε, διέκρινε τὴν ἀληθινήν ἀξίαν αὐτοῦ, τὸ βέβαιον εἶνε ὅτι παραιτηθεῖσα ἐντελῶς τοῦ συνήθους ὕψους τῆς θελκτικῆς οἰκειότητος, ἀνέλαβε κατὰ μικρὸν ἀπέναντί του ὕψος ψυχρὸν, ὑπερήφανον, ἀγέρωχον σχεδόν. Ἡ ἀνάγκη, βλέπεις, τὴν ἔκαμε ν' ἀφήσῃ τὸ ἀφελὲς πρόσωπον κόρης τῶν ἀγρῶν, καὶ νὰ παίξῃ τὸ πρόσωπον γυναικὸς τοῦ μεγάλου κόσμου. Καὶ σὲ βεβαιῶ ὅτι καὶ τὸ δευτέρον τῆς ἐπήγαγεν ὅπως καὶ τὸ πρῶτον. Ἴσως διότι μ' εὐχαρίσται, ἢ συμπεριφορὰ τῆς αὐτῆς τὴν περιέβαλλε πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν μου μ' αἴγλην βασιλείσης, ὅταν ἀνεσῆκωνε τὸ ὑπερήφανον μέτωπόν τῆς, καὶ συνέσφιγγε τὰ χεῖλη ὑπεροπτικῶς, καὶ ἐκύτταζεν ἀλλοφρονοῦσα, ἐνῶ ὁ κύριος ἀνθυπολοχαγὸς ἐξηκολούθει τὴν στενὴν πολιορκίαν του.

Φαίνεται ὅμως ὅτι καὶ αὐτὸς δὲν ἦτο πολὺ εὐχαριστημένος ἀπὸ τὰς προόδους του, καὶ μὴ ἐλπίζων παράδοσιν ἀνέμενε περίστασιν διὰ νὰ ἐπιχειρήσῃ ἀποφασιστικὴν ἐφοδόν. Ἡ περίστασις

δὲν ἤρῃησε νὰ ἔλθῃ· μίαν ἡμέραν ἡ Ἀμαρυλλίς μου εἶπεν, ἄμα μὲ εἶδε, μὲ τὸν θλιβερώτερον τόνον φωνῆς:

— Ἀχ, κύριε Στέφανε, πάει καὶ ἡ ἄλλη ἡ ὄρνιθά μας, ἡ καυμένη ἡ Λευκή μου μὲ τὰ δώδεκα πουλάκια της.

— Τι, ἐψόφησεν;

— Ὅχι... τὴν ἔφαγεν ἡ ἄλεπού καὶ αὐτήν. Εἶνε φοβερόν πράγμα αὐτὸ πλεῖα· δὲν ἤμποροῦμε νὰ ἔχωμεν ὄρνιθας.

— Κυρία μου, ἐφώναζεν ὁ ἀξιωματικός, ἀναμνησθεὶς εἰς τὴν συνομιλίαν, ἀφίνω τὴν καταδιώξιν τῶν φυγοδικῶν καὶ ἀρχίζω ἀπὸ σήμερον νὰ καταδιώκω ἀλώπεκας. Ἀπόψε σὰς ὑπόσχομαι τὴν πρώτην! καὶ ἐξάπλωσε τὸ χέρι ἐπάνω ὅσῳ νὰ ἔκαμνε ἕρκον εἰς τὸν οὐρανόν.

Ἡ Ἀμαρυλλίς φυσικὰ τὸν ἠὐχαρίστησε διὰ τὴν προθυμίαν του, ἂν καὶ ὀλίγον ψυχρά, ἀλλὰ τοῦ εἶπε πῶς δὲν ἀξίζει τὸν κόπον καὶ τέτοια. Καὶ ὁ κ. Ἀναστάσιος προσεπάθησε νὰ τὸν ἀποτρέψῃ· ἐσυλλογίζετο βέβαια ὅτι ἡ καταδιώξις τῶν ἀλωπέκων ἤμποροῦσε νὰ παραταθῇ καὶ ἐπὶ ἓν ἔτος!

Ἀλλὰ ποῦ εἰπέθετο αὐτός; Καὶ λοιπόν, θέλοντες καὶ μὴ, ἠναγκάσθησαν νὰ παραδεχθῶν τὴν ἀπόφασίν του· ἔπειτα καὶ πῶς ν' ἀπορρίψουν τόσοσιν φιλόφρονα, τόσοσιν ἱπποτικὴν ἀφοσίωσιν; Τὸ βράδυ λοιπόν μετὰ τὸ γεῦμα κατήρτισεν ὡς στρατηγὸς τὸ ἐνεδρευτικόν του ἀπόσπασμα, τὸ ὁποῖον συνεκροτήθη ἀπὸ αὐτόν, δύο ὑπαξιωματικούς του, καὶ τὸν ἀγροφύλακα Καρανάσον. Δὲν εἶχα καθόλου διάθεσιν νυκτερινῆς ἐκδρομῆς, ἀλλὰ σοῦ εἶπα ἡξέυρω πόσον φαντάζουσι εἰς τὰς γυναῖκας αὐταὶ αἱ ἐπιδείξεις καὶ δὲν ἤθελα νὰ φανῶ εἰς τὰ μάτια τῆς Ἀμαρυλλίδος δειλὸς ἢ κατώτερος τοῦ κυρίου ἀνθυπολοχαγοῦ εἰς τὴν κυνηγετικὴν δεξιότητα, ἢ ὀλιγώτερον ἐκείνου ἀφωσιωμένος εἰς αὐτήν. Προσετέθη λοιπόν καὶ ἐγὼ ὡς ἐθελοντῆς εἰς τὸ ἀπόσπασμα τῶν κυνηγῶν, καὶ ἐγείναμεν πέντε τὸ ὄλον.

Ὁ ἀρχηγὸς μᾶς ἀπεκάλυψε κατὰ τὴν ὥραν τοῦ γεύματος τὸ σχέδιόν του τὸ ὁποῖον ἐστηρίζετο ἐπὶ τοῦ δόλου. Θὰ ἐπέρναμεν δηλαδὴ μαζὶ μίαν ὄρνιθα, τὴν ὁποῖαν θὰ προσεδάναμεν εἰς τὸν κορμὸν δένδρου, ἐνῶ ἀπὸ τὸ πόδι της θὰ ἐδέναμεν ἓνα σπάγον μακρόν. Θὰ ἐκρυπτόμεθα γύρω, μέσα εἰς τοὺς θάμνους· ἓνας θὰ ἐτραβούσεν ὀλίγον τὸν σπάγον καὶ θὰ ἔκαμνε τὴν ὄρνιθα νὰ φωνάξῃ ὅποια ἀλώπεξ ἤκουε τὴν φωνὴν θὰ ἔτρεχεν ἐκεῖ καὶ θὰ τὴν ἐτουφεκίζαμεν. Τὸ σχέδιον αὐτὸ διεσκέδαζε τὴν κόραν πολὺ καὶ ἤρχισε μετ' ἀνυπομονησίας νὰ προσδοκᾷ τὴν ἐκτέλεσιν καὶ ἐπιτυχίαν του. Ὁ ἀξιωματικὸς ἐπέτυχεν ἂν δὲν εἰκίνησε τὴν εὐνοίαν της καὶ τὴν ἀγάπην της, τὸ βέβαιον εἶνε ὅτι εἰκίνησε τὸ ἐνδιαφέρον καὶ τὴν γυναικίαν περιέργειάν της καὶ τὴν ἔκαμε νὰ προσέξῃ εἰς αὐτόν

τόσον πολὺ τὸ βράδυ ἐκεῖνο, ὥστε μ' ἔσκασεν... Ὅψ, εἶπα, ὄλαι αἱ γυναῖκες αἱ αὐταί, μάταιαι καὶ μωραὶ! Κρίμα ποῦ ἐνόμισα ὅτι ἡ Ἀμαρυλλίς δὲν ὁμοιάζει μὲ τὰς ἄλλας, ὅτι ἀποτελεῖ ἐξαίρεσιν! Τοῦ κάκου χάνομαι μὲ τὴν λεπτότητα καὶ τὴν εὐγένειαν τῶν αἰσθημάτων, μὲ τὴν σιωπηλὴν ἀγάπην καὶ τὴν ἀξιοπρέπειαν· χρειάζεται θρασύτης, αὐθάδεια—αὐτὰ τῆς ἀρέσουν, κ' ἐγὼ εἶμαι ἄνικανος δι' αὐτὰ. Ἄς τὸν χαρῆ λοιπὸν τὸν ἱππότην της!...

Ἐντούτοις ἡ ὥρα ἦτο δεκάτη καὶ ὁ ἀνθυπολοχαγὸς ἠδύοκχησε νὰ διακόψῃ τὴν ἀπύλωτον φλυαρίαν του, ἵνα ἐτοιμασθῇ διὰ τὴν κυνηγετικὴν ἐκδρομὴν. Ἐκαθήμεθα ἐν τῇ λιθοστρώτῳ αὐτῇ, διότι ἡ ἔσπερα ἦτο γλυκυτάτη. Ὁ ἀνθυπολοχαγὸς ἐπῆγεν εἰς τὸ δωμάτιόν του καὶ ἐπανῆλθε μετ' ὀλίγον ὀπλισμένος ἐπιδεικτικώτατα, ὡς ἂν ἐπρόκειτο ὄχι ἀλώπεκας νὰ κυνηγήσῃ, ἀλλὰ ἱπποπόταμους. Ἐβόρει ἐν χαρτιζάρι κυνηγετικὸν εἰς τὴν μέσην, εἶχε τὸ ὄπλον του τὸ δίκανον κρεμασμένον εἰς τὸν ὄμιον καὶ εἰς τὰς χεῖρας ἐκράτει *ρεβόλβερ*, τὸ ὁποῖον ἐκείνην τὴν στιγμὴν ἐγέμιζεν.

Ἡ Ἀμαρυλλίς δὲν εἶχεν ἰδῆ ἐκ τοῦ πλησίον ποτὲ ἄλλοτε *ρεβόλβερ* καὶ ἐπλησίασε μετὰ περιεργίας, καὶ παρετήρει τὸν μηχανισμόν αὐτοῦ.

Ὁ ἀξιωματικὸς ζαλισμένος ἴσως ὀλίγον ἀπὸ τὸν ἐξαίρετον μωσχάτον τοῦ οἰκοδεσπότου, τοῦ ὁποίου εἶχε κάμη πολλὴν κατανάλωσιν ἐκεῖνο τὸ βράδυ, ζαλισμένος ἀκόμη καὶ ἀπὸ τὴν γειτονίαν τῆς ὥρῃας κόρης, ἡ ὁποία μὲ ἀφέλειαν ἐπήγγαινε τὸ πρόσωπόν της πολὺ κοντὰ εἰς τὸ ἰδικόν του διὰ νὰ ἐννοήσῃ καλὰ τὸν μηχανισμόν τοῦ *ρεβόλβερ*, τὸν ὁποῖον αὐτὸς τῆς ἐξήγει λεπτομερῶς, ἐλησμόνησεν ἐν φυσίγγιον ἐντὸς τοῦ φοινικοῦ ὄπλου. Καὶ ἔξαφνα ἐνῶ ἐπέζεε τὸ σκάνδαλον, τὸ *ρεβόλβερ* ἐκπυρσοκορετῆ, ἀκριβῶς ἐμπρὸς εἰς τὴν κεφαλὴν τῆς κόρης...

Τρομαγμένη ἀπὸ τὸν ἔξαφνον κρότον, τυφλωμένη ἀπὸ τὴν φλόγα ἐκείνη ἔφερε τὰ δύο χεῖρα εἰς τὸ πρόσωπον καὶ ἔπεσε κάτω πρὸς τὰ ἐμπρός, ἐνῶ ὁ δυστυχὴς πατὴρ ἐνόμισεν ὅτι ἦτο νεκρὰ καὶ πρὶν προφθᾶσῃ νὰ φωνάξῃ: κόρη μου! ἐλιποθύμησε καὶ ἐκυλίσθη κάτω ἀπὸ τὸ κάθισμά του.

Φαντάσου σικηνή! Ὅλοι τὰ ἔχασαν, καὶ ἐγὼ δὲν ἡξέυρω ποῦ εὗρηκα τὴν δύναμιν ἐκείνην τὴν στιγμὴν καὶ χωρὶς νὰ συλλογισθῶ τίποτε, χωρὶς νὰ ἡξέυρω ἂν εἶνε ζωντανὴ ἢ νεκρὰ, ἐχύθηκα, τὴν ἀρπάζα εἰς τὰ χεῖρα μου καὶ τὴν ἔφερα μέσα εἰς τὸ σπῆτι. Μόλις κατώρθωσα ν' ἀποσπάσω τὰ χεῖρα της, μὲ τὰ ὁποῖα ἐκρατοῦσε σφιγμένον τὸ πρόσωπόν της, καὶ εἶδα ὅτι δὲν εἶχε καμμίαν πληγὴν, οὔτε καμμένη δὲν ἦτο, μόνον τὰ μαλλιά της εἶχαν κατ' ὀλίγον. Ἀρπάζα νερὸν κρῖον καὶ τὴν ἔβρεξα· συνῆλθε καὶ μοῦ ἔσφιξε τὸ χέρι μὲ μισοκλεισμένα ἄματα:

— Πατέρα μου ! ἐψιθύρισε.

— Δὲν εἶνε ὁ πατέρας σας ; ἐγὼ εἶμαι, τῆς εἴπα καὶ ἡ φωνὴ μου ἔτρεμε.

— Σεῖς ; κύριε Στέφανε ! τί καλὸς ποῦ εἴσθε. Καὶ ὁ πατέρας μου . . . ὁ πατέρας μου ! ἐφώναξε καὶ ἀνετινάχθη.

Εἶδες ὅταν πάθωμεν κᾶτι ; Μέσα εἰς τὸν τρόμον μας νομίζομεν ὅτι ἔπαθαν συγχρόνως καὶ ὅλοι ἐκείνοι τοὺς ὁποίους ἀγαπῶμεν. Εὐτυχῶς ὁ κ. Ἀναστάσιος εἶχε συνέλθῃ καὶ ἤρχετο πρὸς τὴν κόρην. Τὴν ἄρπαξε καὶ τὴν κατεπίλησε καὶ ἔκλαιεν ἀπὸ χαρὰν, ὅτι ἦτο ζωντανὴ καὶ δὲν ἔπαθε τίποτε, — ἐνῶ ἔξω ἐγίνετο ὄχλοσὴ. Εὐθὺς ἡ φῆμη διεδόθη εἰς τὸ χωριὸν καὶ ὅλοι οἱ χωρικοὶ ἐπετάχθησαν ἀπὸ τὸν ὕπνον καὶ ἔτρεξαν νὰ ἰδοῦν τί κάνει ἡ κυρία τῶν ἄλλων ἔλεγε, ὅτι εἶνε σκοτωμένη, ἄλλοι μὲν πληγωμένη. Αἱ γυναῖκες εἶχαν ἀρχίσῃ νὰ κλαίουσαν καὶ νὰ μοιρολογοῦσαν, οἱ ἄνδρες νὰ ἐξαγαριώνωνται κατὰ τοῦ ἀξιωματικοῦ καὶ οἱ τολμηρότεροι μάλιστα ἤλθαν ὠπλισμένοι καὶ ἐφώναζαν ὅτι θὰ τὸν σκοτώσουν τὸν φονιά τῆς καλῆς τῶν κυρῶν.

Ὁ κύριος ἀνθυπολοχαγὸς φρόνιμα φερόμενος εἶχε κλεισθῆ εἰς τὸ δωμάτιόν του. Ἡ θέσις του βέλεια καὶ πάλιν δὲν ἦτο πολὺ εὐχάριστος.

Ὅταν ἐβεβαιώθησαν ὅτι ἡ κυρία τῶν εἶνε καλὰ, ἀπεφάσισαν τέλος νὰ γυρίσουν εἰς τὰ σπίτια τῶν καὶ ἐμείνανε μόνον ὁ πατὴρ ἡ κόρη καὶ ἐγὼ. Ὁ κ. Ἀναστάσιος καταβεβλημένος ἀπὸ τὴν συγκίνησιν ἐκάθητο πλησίον τῆς κόρης του καὶ ἐκράτει τὴν κεφαλὴν αὐτῆς εἰς τὰ γόνατά του. Ἐπειδὴ ἔλεγε ἐκείνη ὅτι αἰσθάνεται εἰς τὸ κεφάλι τῆς μέσα φωτιὰ καὶ λαύρα, εἶχα ἀναλάβῃ τὸ χρέος νοσοκόμου καὶ ἔθετα ἐπὶ τοῦ μετώπου τῆς μαντίλια βρεγμένη. Ὅταν ἄλλαξα τὸ βρεγμένον πανί, ἀνοιγέ μία στιγμὴ τὰ μάτια καὶ μοῦ ἔλεγε μὲ μιά ματιὰ τῆς ἐν εὐχαριστῶ, τόσον ἐγκάρδιον, ὥστε ἐπληρονόμην πολὺ ἀκριβὰ διὰ τὸν μικρὸν κόπον μου. Πατὴρ καὶ κόρη εἶχαν τόσον ταραχθῆ ὥστε ἔλεγε ὅτι δὲν θὰ ἠμπορέσουν κατ' οὐδένα λόγον νὰ κοιμηθῶν τὴν νύκτα ἐκείνην. Καὶ ἐγὼ λοιπὸν ἔμεινα ἐκεῖ ὅλην τὴν νύκτα καὶ μόλις περὶ τὰ ἐξημερώματα ἐπέστρεψα εἰς τὸν πύργον. Δὲν ἤθελα νὰ φύγω καθόλου, ἀλλὰ καὶ οἱ δύο τόσον ἐπέμεναν ὅτι πρέπει νὰ ὑπάγω νὰ ἡσυχάσω ὀλίγον, ὥστε ἠναγκάστην νὰ ὑπακούσω μὲ πολλὴν μου λύπην. Αἱ ἐντυπώσεις ὅμως τῆς τρομερῆς αὐτῆς νυκτὸς ἦσαν τόσον ζωηρὰ τυπωμέναι εἰς τὸ πνευμά μου, ὥστε δὲν ἠμπόρεσα οὐτ' ἐγὼ νὰ κλείσω ἴσχυρὰ ὅλην τὴν νύκτα. Τὸ πρῶτον ἔπευσα καὶ ἔτρεξα νὰ ἰδῶ πῶς εἶνε ἡ Ἀμαρυλλίς. Τὴν εὗρήκα εἰς τὸν κῆπον· μὲ ὑπέδεχθη αὐτὴ καὶ ὁ πατὴρ τῆς ἐγκαρδίως πλέον παρὰ ποτέ. Ἦτο καλὰ, ἐντελῶς ξεζαλισμένη μόνον ὡρὰ ἀκόμη ἀπὸ τὴν ταραχὴν καὶ ὀλίγον παρηλλαγμένη, δι-

ὅτι εἶχε ψαλλιδίση εἰς τὸ μέτωπόν της τὰ καμμένα μαλλιά.

Μοῦ εἶπεν ὅτι ὁ πατὴρ Ζαχαρίας ὁ ἐφημέριος τοῦ χωριοῦ ἔκαμε τὸ πρῶτον ὁξολογίαν εἰς τὴν ἐκκλησίαν διότι ἐσώθη ἀπὸ τὸν κίνδυνον, τὸν ὁποῖον διέτρεξε, καὶ ὅτι ἦτο ἐν μέρει εὐχαριστήμενη, διότι ἡ περίστασις αὐτὴ τῆς ἀπέδειξε πόσον τὴν ἀγαποῦν εἰς τὸ χωριό. Καὶ ὅταν ἔλεγε αὐτὰ τὰ τελευταῖα, μοῦ ἔρριξε μία ματιὰ, ὥσταν νὰ ἤθελε νὰ φανερώσῃ ὅτι εἰς τὸν πληθυσμὸν τοῦ χωριοῦ περιλαμβάνομαι καὶ ἐγὼ.

Περὶ τοῦ ἀξιωματικοῦ δὲν ἀνέφερε λέξιν. Μόνον ὅταν ἐρωτήσας ἔμαθα ἀπὸ τὸν κ. Ἀναστάσιον ὅτι ἀνεχώρησε πρὸ ὀλίγου προφασισθεὶς τάχα ὅτι εἶχε λάβῃ αἰφνιδίαν διαταγὴν, ἐκείνη προσέθεσε μειδιῶσα :

— Τώρα ποῦ ἐμείναμεν πάλιν ἡσυχοὶ καὶ μόνον, θὰ σὰς ἴσχω μίαν ἡμέραν εἰς τὴν Σπηλιὰ τῆς Μάγισσας.

Z'

Εἶδα τὸ ὠρολόγιόν μου· ἡ ὥρα ἦτο 10.

— Νὰ σοῦ εἰπῶ, Στέφανε, εἶπα ἀποφασιστικῶς πρὸς τὸν φίλον μου, ὁμολογῶ ὅτι διηγείσαι ἐξαιρετὰ καὶ παρασύρεις τὸν ἀκροατὴν ν' ἀκούῃ τὰς ἀτελειώτους φλυαρίας σου, ἀλλὰ συλλογίσου ὅτι ἔχω ἐργασίαν, τὰς ὁποίας ἄρῃσα χάριν σοῦ σήμερον. Αὐτὸ δὲν ἠμπορεῖ νὰ γείνη καὶ αὔριον . . . Τελειῶνε γρήγορα, ἂν καὶ προβλέπω τὴν λύσιν . . . ἐκακίσωσατε, ἐφυγες, ἐτελείωσαν ὅλα, ὅπως συμβαίνει πάντοτε. — Λοιπὸν ἐπήγατε εἰς τὴν Σπηλιὰ τῆς Μάγισσας ; ἐγὼ τὸ εὗρισκω αὐτὸ ἐντελῶς περιττόν . . .

— Γικτί ;

— Σπηλιὰ τῆς Μάγισσας γιὰ σένα ἦτο πρὸ καιροῦ . . . τὸ σπίτι τοῦ κ. Ἀναστασίου.

Ὁ Στέφανος ἐγέλασεν, ἀλλὰ μετανῶν ἐστέναξεν εἰτα :

— Ἀλήθεια ! εἶπε. Καὶ ἀνέλαβε βραδέως τὴν διήγησιν του :

« Ὑστερον ἀπὸ ὀλίγας ἡμέρας, ἕνα πρῶτον ὁ γείτων μου μοῦ ἐμήνυσεν ὅτι μὲ προσμένει τὸ ἀπόγευμα διὰ νὰ κάμωμεν τὴν ἐκδρομὴν αὐτὴν. Ἡ σπηλιὰ εἶνε εἰς ὑψηλὸν μέρος τοῦ βουνοῦ, μέσα εἰς τὸ δάσος καὶ τὸ μέγαλον ἀνοικτὸν στόμα τῆς κρυμμένον ὀπίσω ἀπὸ σχῖνα νομίζεις πῶς εἶνε στόμα κανενὸς τέρατος τὸ ὁποῖον παραφυλάττει ἐκεῖ τοὺς διαβάτας.

Ἡ Ἀμαρυλλίς δὲν ἦτο πολὺ ζωηρὰ ἐκείνην τὴν ἡμέραν εἰς τὸν δρόμον ἀπὸ τὴν σκηνὴν τοῦ πυροβολισμοῦ κᾶτι εἶχε μείνη εἰς τὸν χρακιτῆρὰ τῆς, κᾶτι, ὡσάν μικρὸν, πολὺ μικρὸν σύννεφον σοβαρότητος καὶ μελαγχολίας. Ἀπὸ τὴν ὥραν μάλιστα τοῦ τῆς εἶχα εἰπῆ, πῶς ὅταν ἔπεσε ζαλισμένη εἰς τὴν αὐλὴν τὴν ἄρπαξα εἰς τὰ χερίά μου καὶ τὴν ἔφερα μέσα εἰς τὸ σπίτι, ἐκοκκίνισε καὶ ἐχαμήλωσε τὰ μάτια. Ἐκτοτε δὲ ἀπέ-

ναντί μου, ἐνῶ δὲν ἔπαυε νὰ εἶνε εὐμενῆς καὶ εὐχαρῖς, ἀνελάμβανε κάποτε ὕφος ὑπεροπτικόν, ὅπως ἄλλοτε ἀπέναντι τοῦ ἀξιοματικοῦ. Ἐπειτα συχνὰ παρεξήγει τοὺς ἀπλουστέρους λόγους μου καὶ ἐζήτηε νὰ εὕρη εἰς αὐτοὺς πείραγμα τάχα ἐνκντίον τῆς, καὶ κάποτε ἐθύμονε διὰ τὰς φαντασιώδεις αὐτὰς αἰτίας. Ἄλλ' ἐγὼ μετὰ τὸ πρῶτον ἐκεῖνο μάθημα τῶν ἀμαράντων ἀπέφευγα πᾶσαν ἀφορμὴν θυμοῦ, καὶ κατώρθων ἢ μὲ προσποίησιν ὅτι δὲν ἐνόησα ἢ μὲ τὴν εἰς τὸ ἀστεῖον μετατροπὴν τοῦ πράγματος νὰ ἀποκαθιστῶ εὐθὺς τὴν εἰρήνην. Ἐνθυμοῦμαι μάλιστα ὅτι κάποτε ποῦ τὴν εἶχα πειράζει, τὴν ἄλλην ἡμέραν μοῦ εἶπε:

— Σήμερα εἴθε ὁ ἀληθινὸς Στέφανος... ἐνῶ χθές...

— Χθές τί ἤμουν...

— Νά! χθές εἴθε Στέφανος... ἐξ ἀκανθῶν.

Καὶ ἐξ αὐτοῦ μόνου τοῦ ἐλαχίστου ἡμπορεῖς νὰ κρίνης περὶ τοῦ πνεύματός τῆς. — Νὰ σοῦ εἰπῶ τὴν ἀμαρτίαν μου; Δυσπιστῶ πολὺ πρὸς τὰ βιβλία, τὰ ὁποῖα ἔχουν ὠραῖον ἐξώφυλλον καὶ πρὸς τὰς γυναῖκας, αἱ ὁποῖαι ἔχουν ὠραῖαν μορφήν· καὶ αἱ μὲν καὶ τὰ δὲ περιέχουν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἀνοησίας. Ἄλλ' αὐτὸ δὲν θὰ εἴπῃ ὅτι δὲν ἡμπορεῖ ὁ Ὀμηρος αἰφνης ἢ ὁ Σαίκτης πρὸς νὰ τυπωθῶν κάποτε εἰς πολὺ ὠραίας ἐκδόσεις...

Ἡ εἴσοδος τῆς σπηλιάς εἶνε χαμηλὴ καὶ σκοτεινὴ ὡς τρύπα τῆς Κολάσεως· πρέπει νὰ σκύψῃ κανεὶς διὰ νὰ ἔμβῃ μέσα. Ὁ κ. Ἀναστάσιος δὲν εἶχε διόλου ὄρεξιν νὰ τὸ κάμῃ· ἐκάθησε λοιπὸν ἐξω παρὰ τὴν εἴσοδον.

— Μήπως φοβεῖσθε νὰ ἔμβετε μέσα; μὲ ἠρώτησεν εἰρωνικῶς ἐκεῖνη.

— Ὅχι δὲ καὶ τόσον, ἀλλὰ δὲν ἤξεύρω ἂν ἀξίζῃ τὸν κόπον...

— Ἀξίζει καὶ παραξίζει. Βοηθήσατέ με ν' ἀνάψω τὸ κηρί.

Εἶχε μαζί τῆς μικρὸν κηρίον καὶ σπέρτα· τὸ ἀνάψῃ καὶ ἐμβῆκε πρώτη, ἐμβῆκα καὶ ἐγὼ κατόπιν. Δὲν ἤξεύρω ἂν ἦνε τόσον ψυχρὸν τὸ ἐσωτερικόν, ἢ ἄλλη καμμία αἰτία συνέτεινεν, ἤξεύρω μόνον ὅτι ἠσθάνθη ῥίγος, ὅταν εὐρέθηκα ἀντικρὺ τῆς μέσα εἰς τὸ σκοτάδι ἐκεῖνο φωτισμένος μόνον ἀπὸ τὸ κηρί.

— Νὰ σὰς εἰπῶ μὲ δύο λόγια τὴν ἱστορίαν τῆς σπηλιάς αὐτῆς ὅπως τὴν λένε ἡ γρηκις ἔς τὸ χωριό: Τὸν παλιὸν κηρὸν ἐκατοικοῦσε ἐδῶ μέσα μιὰ μάγισσα· ὄχι γρηά, ὅπως εἶνε ἡ μάγισσας ἔς τὰ παραμύθια μας, ἀλλὰ νέα καὶ ὠραία. Τὰ μόνυ μάγια ποῦ ἔκαμνεν ἦτον νὰ μαγεύῃ ὅλα τὰ κορίτσια τῆς χώρας, ὥστε νὰ γίνωνται ἄσχημα, καὶ νὰ ξετρελλαίνῃ ὅλους τοὺς νέους μόνον μὲ τὴν ἰδικὴν τῆς ἐμμορῶν. Μὲ τὰ πολλὰ κακὰ ποῦ ἔκαμε, ὅλαις ἢ μητέρες ἔς τὸ

χωριὸ τὴν ἐκαταράσθησαν καὶ εἰς τὸ τέλος εὐρέθηκε ἕνας καλόγερος, ἅγιος ἄνθρωπος, καὶ ἔκαμε προσευχὴ ἔς τὸν Θεὸν νὰ σώσῃ τὸν τόπον ἀπὸ τῆς Μάγισσας ποῦ ἀσχημίζει τὰ κορίτσια καὶ ξετρελλαίνει τὰ παλληκάρια. Καὶ ὁ Θεὸς τὸν ἄκουσεν, ἔκαμε σεισμὸν καὶ ἐταράχθηκε ἡ σπηλιὰ καὶ ἐκόπηκ' ἕνα κομμάτι ἀπ' τὸν βράχον καὶ ἔπεσε καὶ πλάκωσε τὴν Μάγισσα. Νά! ἐδῶ, ἐλάτε μαζί μου! Καὶ μ' ἔφερε εἰς τὸ βάθος τῆς σπηλιάς.

Σὲ βεβαιῶ ὅτι ὁ πλεόν μωρὸς καὶ εὐκολόπιστος χωρικὸς δὲν θὰ ἠσθάνετο τόσην συγκίνησιν ἀπὸ τὴν διήγησιν τῆς ἱστορίας, ὅσην ἐγὼ τὴν ὥραν ἐκείνην. Ἐνῶ ἔβλεπα σιωπηλὸς τὸν βράχον ὁ ὁποῖος κατὰ τὴν παράδοσιν κατεπλάκωσε τὴν ὠραίαν μάγισσαν, ἡ Ἀμαρυλλὶς προσέθεσε μὲ ὕφος μυστηριῶδες:

— Δόσατέ μου τώρα τὸ χέρι σας· θὰ σβύσω τὸ κηρί.

Ἐσβυσε τὸ κηρί· ἤμεθα εἰς βαθύτατον σκοτὸς... Δὲν τὴν ἔβλεπα· ἐνοιωθα μόνον τὸ μικρὸν καὶ ἀπαλὸν χέρι τῆς μέσα εἰς τὸ ἰδικόν μου, ἄκουα τὴν ἀναπνοήν τῆς, καὶ ἀνέπνεα τὴν γλυκεῖαν μυρωδιὰν τῆς βιολέττης ἀπὸ τὰ μαλλιά τῆς:

— Θαρρῶ πῶς φοβεῖσθε, μοῦ εἶπεν ἔξαφνα ἐνῶ μ' ἔσυρε ἔς τὰ σκοτεινά· ν' ἀνάψω τὸ φῶς;

— Ὅχι· νὰ μὴν φοβοῦμαι!... ἐψιθύρισα γελῶν βεβιασμένως.

— Τότε πῶς τρέμει τὸ χέρι σας καὶ εἶνε κρύον.

— Ἡ ὑγρασία τῆς σπηλιάς...

— Ὅχι, ὄχι! εἶνε μαγευμένος αὐτὸς ὁ τόπος. Τώρα νὰ ἰδῆτε τί θὰ πάθετε. Ἀκούετε τίποτε; προσέξετε!

— Ἀκούω κατὰ τὸ ἄν νὰ στάζῃ εἰς ταῖς πέτραις.

— Τί θαρρεῖτε πῶς εἶνε;

— Τί θὰ εἶνε; σταλαγματιαῖς νεροῦ...

— Ὅχι! εἶνε τὰ δάκρυα ποῦ τρέχουν ἀπὸ τὰ μάτια τῆς Μάγισσας. Νὰ καὶ τὰ μάτια! γιὰ ἰδέτε τα πῶς φεγγυοβλοῦν μεσ' τὰ σκοτεινά ἄν ἄστρα. Τὸ χέρι σας τρέμει περισσότερο... φοβεῖσθε λοιπὸν ἀλήθεια; Καλὲ δὲν ἐντρέπεσθε;

Πράγματι εἰς τὸν βράχον ἐκεῖνον ἔφεγγαν δύο ἄστρα. Δὲν ἄργητα δὲ νὰ ἐνοήσω, ὅτι ἦσαν τρύπαις ἀπὸ ταῖς ὁποῖας ἐμβαινε ὀλίγον φῶς τῆς ἡμέρας.

— Ἡ Μάγισσα εἶνε ἀπὸ κάτω ἀπὸ τὸν βράχον, ἀλλὰ ζῇ. Κλαίει αἰωνίως καὶ κυττάζει μὲ τὰ ὠραία τῆς φωτερὰ μάτια κάθε νέον ποῦ θὰ ἔλθῃ μέσα ἔς τὴν σπηλιὰ. Ἄν κατορθώσῃ νὰ τὸν μαγεύσῃ, νὰ τὸν συγκινήσῃ τόσον, ὥστε νὰ ἐγγίσῃ αὐτὸς τὸν βράχον μὲ τὸ χέρι του, ὁ βράχος θὰ κυλίσῃ νὰ τὸν σκεπάσῃ αὐτὸν καὶ ἡ Μάγισσα θὰ σωθῇ. Ἐλάτε λοιπὸν ἂν τολμᾶτε ἐγγίξετε τὸν βράχον! Δὲν σὰς ἐσυγκίνησε ἀκόμη ἡ Μάγισσα; Τί ἀνάισθητος ἄνθρωπος!

'Αλήθεια μαγευμένη εἶνε ἡ σπηλιὰ ἐκείνη! Τὸ λογικόν μου ἤρχισε νὰ σαλεύη, ἡ καρδία μου ἐκτυπούσε δυνατώτερα εἰς τὰ στήθη μου, σχεδὸν μοῦ ἤλθεν εἰς στόμα νὰ τῆς εἰπῶ ὅτι δὲν εἶμαι ἀνάστητος!... καὶ ὁ Θεὸς ἤξευρε τι ἄλλο ἀκόμη!—'Ἄλλ' ἔξαφνα ἄφησε τὸ χέρι μου καὶ ἀπεμακρύνθη ὀλίγον. Ἐννοίωσα ὅτι κἀπου ἀνέβηκε καὶ ἡ φωνὴ τῆς μοῦ εἶπε πάλιν προστακτικώτερα:

— Ἀγγίζετε λοιπὸν τὸν βράχον ν' ἀναστηθῆ ἡ Μάγισσα!

Μόλις, σχεδὸν χωρὶς νὰ θέλω, ἐκτύπησα τὴν παλάμην ἐπὶ τοῦ βράχου καὶ ἔκαμα τρία βήματα ὀπίσω θαμβωμένος, τυφλωμένος ἀπὸ τὸ ἔξαφνον φῶς, τὸ ὁποῖον ἐπλημύρισε τὴν σπηλιάν, ὡσὰν νὰ εἶχε γείνη πρᾶγματικῶς θαῦμα. Καὶ ἀνάμεσα εἰς τὸ φῶς αὐτὸ τῆς ἡμέρας διέκρινα μόλις ἐκείνην ὄρθην ἐπάνω εἰς μίαν πέτραν. Διὰ νὰ μὲ τρομάξῃ δῆθεν εἶχε τυλιξῆ τὴν κεφαλὴν τῆς μὲ τὴν πλεκτὴν μαντίλιχ τῆς, τῆς ὁποίας ἡ μαῦρη σκιὰ ἔκκμνε νὰ φαίνονται ζωηροτέρα τὰ χρώματα τοῦ προσώπου τῆς, καὶ τὰ μάτια τῆς νὰ λάμπουν περισσότερον ἀπὸ τῆς Μάγισσας τὰ φαντασιώδη μάτια:

— Σᾶς χαρίζω τὴν ζωὴν! μοῦ εἶπε μὲ ὕφος βασιλίσσης, ὡσὰν νὰ ἦτο πράγματι ἡ Μάγισσα ἡ ὁποία ἀνεστήθη.

Εἶχα κἀπως συνέλθῃ, ἀν καὶ δὲν ἐννόησα ἀκόμη πῶς εἶχε συμβῆ ὁ ἀφνίδιος φωτισμὸς τῆς σπηλιάς:

— Σᾶς εὐχαριστῶ διὰ τὴν μεγαλοδωρίαν, ἀπάντησα μὲ ὕφος ταπεινὸν κλίναν σχεδὸν τὸ γόνυ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Ἐκείνη ἐπήδησε ξεκκρυσμένη ἀπὸ τὰ γέλοια:

— Οὐφ, δὲν ἤμπορῶ νὰ θασταῶ πλειά. Ὁμολογήσατε ὅμως ὅτι ἔπαιξα λαμπρὰ τὸ μέρος μου καὶ ὅτι ἐτρομάξατε ἔς τὰ σωστά σας ὅταν ἀνετήκωσα τὴν πέτραν κ' ἐμβῆκεν ἔξαφνα τὸ φῶς.

— Δὲν τὸ ἀρνοῦμι αὐτό, ἀπεκρίθην, καὶ δὲν εἶχα ἄδικον νὰ τρομάξω.

— Γιὰ μιὰ στιγμή ἐνομίσατε ὅτι πράγματι ἀνεστήθηκε ἡ Μάγισσα.

— Καὶ ἀκόμη τὸ νομίζω! καὶ τὴν ἐκύτταξα κατὰ πρόσωπον.

— ὦ! ἔχομεν καὶ ῥομαντικὰς ὑπερβολὰς!... Πᾶμε ὅμως τόρκα νὰ εὐρωμεντὸν πατέρα μου ὁ καυμένος θὰ ἐβχρέθηκε νὰ μᾶς προσμένῃ.

Ὁ καλόβολος γείτων μου ἐκάπνιζε τὸ σιγάρον του ἐν ἡσυχίᾳ. Ἐγέλασεν ὅταν μὲ πολλὴν χάριν τοῦ διηγῆθῃ ἡ κόρη του πῶς μὲ εἶχε τρομάξῃ, καὶ μοῦ ἐξήγησεν ὅτι ἐπάνω ἀπὸ τὴν σπηλιάν εἶνε μία τρύπα, ἡ ὁποία κλείει ἐντελῶς μὲ μίαν πέτρα. Τὴν τρύπαν αὐτὴν φαίνεται ὅτι τὴν εἶχαν κάμῃ ἄλλοτε οἱ ποιμένες, οἱ ἵποιοι κατέφυγαν εἰς τὴν σπηλιάν, καὶ ἐχρησίμευεν ὡς φωταγωγός...

[Ἐπεται συνέχεια.]

ΑΠΟ ΝΙΚΟΠΟΛΕΩΣ ΕΙΣ ΟΛΥΜΠΙΑΝ

'Επιστολαὶ πρὸς φίλον.

ΙΔ'

Πάτριαι, τῆ 1 Μαΐου.

Ἦκουσα πάντοτε τοὺς κατοίκους τῶν Πατρῶν ἐπαινοῦντας τοσοῦτον τὴν πόλιν των, ὥστε προτοῦ τὴν ἐπισκεφθῶ ἀπέδιδον μέρος τῶν ἐπαίνων ἐκείνων εἰς τὸν πατριωτικὸν ἐνθουσιασμόν. Σήμερον ὁμολογῶ ὅτι αἱ τοιαῦται μοι ἐπιφυλάξεις ἦσαν ἀνυπόστατοι. Εἶναι ἀληθῶς ὡραία ἡ πόλις τῶν Πατρῶν. Δὲν λέγω ὅτι θὰ ἐπροξένηι καὶ εἰς σὲ ἐρχόμενον κατ' εὐθείαν ἐκ Παρισίων ὅσην ἐντύπωσιν ἐπροξένησεν εἰς ἐμὲ ἐπιστρέφοντα ἐκ τῶν περιπλανήσεών μου, ἀλλὰ φρονῶ ὅτι ὅπως δῆποτε ἤθελε σὲ εὐχρεστήσει. Καὶ ὅμως μένει πάντοτε ἀληθές (κατὰ τὸν Σαικσπέρον καὶ πάλιν,) ὅτι κελὸν ἀπολύτως καὶ ἄνευ συγκρίσεως πρὸς ἄλλο δὲν ὑπάρχει: Nothing is good, I see, without respect. (Ἐμπορος τῆς Βενετίας.)

Διὰ τοῦτο συνιστῶ πάντοτε εἰς τοὺς θέλοντας ἐκ τῶν ξένων φίλων μου νὰ ἐπισκεφθῶσι τὴν Ἑλλάδα, νὰ μὴ ἔλθωσι κατ' εὐθείαν μέσῳ Μασσαλίας, ἀλλὰ μέσῳ Τουρκίας διὰ Κωνσταντινουπόλεως. Ἀποφεύγουν οὕτω τὴν ἐνόχλησιν τῆς θαλάσσης, καὶ πρὸς τούτοις— τοῦτο δὲ εἶναι τὸ μυστικόν μου,—ἀλλάσσουν τὸ σημεῖον τῆς συγκρίσεως. Ἐρχόμενός τις ἀπ' εὐθείας ἐκ Παρισίων νομίζει ὅτι ἡ Εὐρώπη τελειώνει ἐνταῦθα, ἐνῶ ὅτε ἔρχεται ἐκ Τουρκίας βλέπει ὅτι ἡ Ἑλλάς εἶναι ἀρχὴ τῆς Εὐρώπης. Τοῦτο δὲ ἀποτελεῖ, φρονῶ, οὐσιώδη διαφορὰν.

Αἱ πρὸ τῆς Ἐπαναστάσεως Πάτριαι κατεῖχον τὸ ἄνω μόνον μέρος τῆς σημερινῆς πόλεως, περὶ τὰ τείχη καὶ ὑπὸ τὴν σκέπην τοῦ ὑπερκειμένου φρουρίου. Ὅτε οἱ Τούρκοι ἀπῆλθον, ἀφήκαν εἰρήνια καὶ οὐδὲν ἄλλο. Ἴσως ὅμως κατὰ τοῦτο συνετέλεσαν εἰς τὴν ταχύτεραν τῆς πόλεως ἐπανόρθωσιν, ἀναλαβόντες αὐτοὶ τὸ ἔργον τῆς καταδάφισεως προτοῦ ἀρχίσῃ τὸ τῆς ἀνοικοδομήσεως. Τώρα αἱ Πάτριαι ἐκτείνονται μέχρι τῆς θαλάσσης, κατέχουν δὲ τὸν χῶρον τῆς ἀρχαίας ἐλληνικῆς πόλεως. Αἱ κάτω συνοικίαι εἶναι ἀξιολογώτεροι, ἀλλ' ὅμως ζηλεύω τὴν θέαν τῶν οἰκιῶν εἰς τὸ ἄνω μέρος ἐπὶ τοῦ λόφου, ὅστις εἶναι καὶ οὗτος παρέκτασις τοῦ μεγαλοπρεποῦς Παναχαικοῦ ὄρους ὀρθομένου ὑπεράνω τῶν Πατρῶν εἰς ὕψος 1927 μέτρων.

Οἱ κάτοικοι τῶν Πατρῶν ὀφείλουν ἀνδριάντα εἰς τὸν Καποδίστριαν, καθὸ τρίτον θεμελιωτὴν τῆς πόλεως των. Εἰς ἐκείνην ὀφείλεται τὸ ἐξαιρετικὸν σχέδιον τῆς νέας πόλεως. Αἱ ὕδοι, καλῶς χαραχθεῖσαι, εἶναι ἀρκούντως εὐρεῖαι. Μία αὐτῶν φέρει τὸ ὄνομα τοῦ Μαιζῶνος, δικαίως δὲ